

כאשר דחיפות באה מן העבר | פרנסואה אנסרמט

דחיפות כרוכה בזמן. ישנה דחיפות של ההווה, המודגמת על ידי הטראומה שמתפרצת ומקפאיה את הזמן. אחרי כן ישנה זו של העתיד, מתגלה על ידי האורקל שאומר מה יתרחש. לצד זה ישנה הדחיפות לשלוט בו, ממש כפי שאדיפוס ניסה לברוח מנבואת האורקל – וכידוע לנו, בזמן שחשב שהוא נמלט ממנה, מימש אותה. אך ישנה גם דחיפות שבאה מן העבר: זו של הניבוי הגנטי, אשר, בניגוד לאורקל, אומרת מה שהיה, מה שהועבר, ומה שעתידי להתרחש. העבר כבר אינו מאחורינו: הוא מופיע מלפנינו ומכאן האימה – "נקודה של פאניקה"¹ – שממנה, באופן פרדוקסלי, אנחנו יכולים לברוח פחות ופחות ככל שההתפתחויות הביוטכנולוגיות מתקדמות².

למול האפשרויות של הניבוי הגנטי, האם ישנה דחיפות לדעת או דווקא לא לדעת? האם אלה שעשויים להיות נשאים של תסמונת הנטינגטון יעשו את הבדיקה לכך? אותה השאלה תקפה לגביי אלה שבסיכון לסרטן השד, סרטן השחלות או לסרטן המעי הגס, שנקבע שיש להם סיכון משפחתי.

במובן הרחב, עכשיו כשזה נגיש, האם אנחנו הולכים לרצף את הגנום שלנו בכדי לדעת איזה עבר אנחנו נושאים בתוכנו אשר מאיים על עתידנו? האם אנחנו באמת רוצים לדעת? או שאנחנו הולכים לבחור שלא לדעת?

¹ Lacan J., *Le Séminaire, Livre VI, Le désir et son interprétation*, 1958-1959, La Martinière/Champ Freudien, Paris 2013, p. 108

² Ansermet F, Giacobino A. "Paniques biotechnologiques", *La cause du désir*, Navarin, Paris, 2016, pp. 39, 55-62.

אנחנו מוצאים את אותן השאלות ביחס לחיבור – האפשרי כיום – בין רבייה לניבוי. האם אנחנו הולכים לעשות הערכה גנטית לפני הפרייה? אבחנה לפני השתלה? הערכה קודם ללידה, ובעקבותיה להתמודד עם הדילמה של סיום הריון?

ניבוי כונן את עצמו כפרספקטיבה של שליטה, שחושפת בו בזמן את המידה שבה לא ניתן לשלוט בדבר. כפי שילד-בן-שמונה, עיוור ממחלה גנטית רציסיבית, אמר לי, "אתה יודע, גנטיקה היא אקראיות טהורה". מדוע עליו דווקא שהמחלה נפלה? מדוע היו הריון נשאים? ממתי הגנים הללו התגלו לאורך הדורות? מדוע הריון בחרו זה את זה מבלי לדעת דבר על כך? רק שאלות ללא מענה.

העובדה שפרט יכול להיות מושפע על ידי ניבוי מהעבר, אינה מאפשרת להסיק דעה קדומה כלשהי על הסובייקט. הדברים הם כאלה, בעיקר כיוון שכל ניבוי חושף גם את האינסופיות של מה שלא יכול להיות מנובא. בכל מקרה, כפי שלאקאן אומר, "פלואני תמיד אחראי לעמדה שלו כסובייקט"³. כיצד יכול מישהו להיעשות לאחראי לגנום של עצמו? זוהי השאלה האמיתית, מעבר לסדרה של שאלות ה'למה'. שום דבר לא יכול להיות מצומצם לעבר שלו. מה שעומד על הפרק, הוא שהמקור יוכל להשתחזר בְּעֵתִיד, שישמר פתוח. זהו ההימור של הפסיכואנליזה אל מול הדחיפות שמגיעה מן העבר; כזו היא הדחיפות של האקט האנליטי מעבר לכל ניבוי.

תרגום לאנגלית: ארונבה בנרג'י

תרגום לעברית: גבי מנדלסון

עריכת תרגום: הלה שמיר סידי

---

³Lacan J., "Science and Truth", in *Écrits*, W.W. Norton, New York/London, 2002, p. 729.